

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosionomi (AMK)

Tiia Aromaa, Riitta Haverinen ja Liisa Kangasmäki

Moniammatillinen yhteistyö Satulaivan päiväkodissa

Opinnäytetyö 2019

Tiivistelmä

Tiia Aromaa, Riitta Haverinen ja Liisa Kangasmäki
Moniammatillinen yhteistyö päiväkodissa, 39 sivua, 3 liitettä
Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosionomikoulutus
Sosionomi (AMK)
Opinnäytetyö 2019
Ohjaaja: lehtori Minna Koponen, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin moniammatillisen yhteistyön erilaisia muotoja, sujuvuutta, edellytyksiä sekä hyötyjä päiväkodissa. Moniammatillisen yhteistyön rooli on kasvanut varhaiskasvatuksessa. Viime syksynä voimaan tullut uusi varhaiskasvatuslaki tuo lähivuosina alalle muutoksia, esimerkiksi tehtävänimikkeet muuttuvat ja ammattihenkilöiden koulutustasoa nostetaan. Moniammatillista yhteistyötä tehdään päivittäin päiväkodin henkilöstöön kuuluvien eri ammattiryhmien edustajien sekä ulkopuolisten toimijoiden ja asiantuntijoiden välillä. Opinnäytetyön tavoitteena oli löytää keinoja moniammatillisen yhteistyön toimivuuden parantamiseksi päiväkodissa.

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus ja se toteutettiin työelämäyhteistyössä Taipalsaaren kunnan Saimaanharjun Satulaivan päiväkodin kanssa. Teoriaosuudessa käsiteltiin varhaiskasvatusta, kolmiportaista tukea sekä moniammatillisen yhteistyön erilaisia muotoja ja menetelmiä. Tutkimuksen aineisto kerättiin Satulaivan päiväkodin henkilöstöltä sähköisellä Webropol-kyselyllä. Kyselyaineiston sisältö analysoitiin laadullisella sisällönanalyysillä.

Selvityksemme mukaan moniammatillisen yhteistyön toimivuus koettiin Satulaivan päiväkodissa erittäin tärkeäksi asiaksi ja sen todettiin toteutuvan hyvin sekä päiväkodin sisällä että ulkopuolisten toimijoiden välillä. Tuloksissa nousivat esiin yksilön vastuu, avoin ja työtovereita arvostava ilmapiiri, jotka ovat moniammatillisen yhteistyön onnistumisen edellytyksiä. Moniammatillisen yhteistyön yhteisenä päämääränä nähtiin lapsen ja perheen hyvinvoinnin edistäminen. Vastauksissa mainittiin moniammatillisuuden tuovan omaan työhön uusia näkökulmia sekä lisäävän työhyvinvointia. Haasteena moniammatilliselle yhteistyölle mainittiin kii-reiset aikataulut, resurssipula sekä tiedonkulku. Kehitysehdotuksina opinnäytetyössä esitettiin työnkuvien ja prosessien selkiyttämistä, resurssien varmistamista sekä tekniikan hyödyntämistä moniammatillisessa yhteistyössä.

Asiasanat: moniammatillinen yhteistyö, varhaiskasvatus, varhaiskasvatussuunnitelma

Abstract

Tiia Aromaa, Riitta Haverinen, Liisa Kangasmäki
Multiprofessional Cooperation in an Early Childhood Education and Care Centre,
39 pages, 3 appendices
Saimaa University of Applied Sciences
Health Care and Social Services, Lappeenranta
Degree Programme in Social Services
Bachelor's Thesis 2019
Instructor: Ms Minna Koponen, Senior Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences

The aim of this thesis was to find out different forms and benefits of fluent multiprofessional cooperation in an early childhood education and care centre (ECEC centre). The role of multiprofessional cooperation has increased and it has become an essential part of daily activity in early childhood education. In this study, multiprofessional cooperation means work between different professions in the ECEC centre and external institutions. The purpose of this study was to find tools to develop multiprofessional cooperation in an ECEC centre.

This thesis is a qualitative study. The theoretical part includes early childhood education and different forms and methods of multiprofessional cooperation. The data for the study was collected by electronic Webropol questionnaire from the personnel of the ECEC centre Satulaiva in Taipalsaari. The data was analysed by using qualitative content analysis method.

Based on the findings, multiprofessional cooperation in the ECEC centre Satulaiva was considered very important. The results of the study indicated that responsibility, openness and respect in a work community are prerequisites for successful multiprofessional cooperation. According to the feedback multiprofessional cooperation brings new aspects for the work and increases the well-being of the employees. The challenges of fluent multiprofessional cooperation were haste, lack of resources and insufficient flow of information. The recommendations made as the result of this study are to clarify the roles and the processes and to start using information technology in the methods of multiprofessional cooperation.

Keywords: multiprofessional cooperation, early childhood education, curriculum for early childhood education and care

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Varhaiskasvatus Suomessa.....	6
2.1	Varhaiskasvatusta ohjaavat lait ja asetukset	7
2.2	Varhaiskasvatussuunnitelmat varhaiskasvatuksen perustana	8
2.3	Kasvun ja oppimisen kolmiportainen tuki.....	9
2.4	Varhaiskasvatus Taipalsaarella	10
2.5	Satulaivan päiväkoti.....	11
2.6	Henkilöstön vuorovaikutus ja monialainen yhteistyö Satulaivan päiväkodissa.....	12
3	Moniammatillinen yhteistyö.....	12
3.1	Erilaiset työskentelymallit.....	14
3.2	Moniammatillisuus päiväkodissa.....	16
3.3	Varhaiskasvatuksen henkilöstön kokemuksia moniammatillisesta yhteistyöstä	17
3.4	Moniammatillisuus osana päiväkotien arkea.....	18
4	Opinnäytetyön tarkoitus ja eettiset näkökulmat.....	20
4.1	Opinnäytetyön tarkoitus	20
4.2	Opinnäytetyön toteutus.....	20
4.3	Aineiston analyysi	22
4.4	Eettiset näkökulmat	23
5	Tulokset ja tulkinta	25
5.1	Moniammatillinen yhteistyö vastaajien määrittelemänä	26
5.2	Moniammatillisen yhteistyön merkitys ja toteutuminen	28
5.3	Moniammatillisen yhteistyön hyödyt	30
5.4	Moniammatillisen yhteistyön haasteet	31
5.5	Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen.....	32
5.6	Kehittämisehdotukset.....	33
6	Johtopäätökset ja pohdinta	34
	Lähteet.....	37

Liitteet

- Liite 1 Tutkimuslupa
- Liite 2 Kyselyn saate
- Liite 3 Webropol-kysely varhaiskasvatuksen ammattilaisille

1 Johdanto

Päiväkodeissa työskentelee päivittäin monia eri ammattien edustajia: päiväkodin henkilöstöä sekä vierailevia työntekijöitä tai asiantuntijoita, kuten esimerkiksi toimintaterapeutteja, puheterapeutteja ja fysioterapeutteja. Moniammatillista työtä tehdään yhä enemmän, mutta käytänteet, roolit ja vastuut voivat olla edelleen hyvin epäselviä.

Toiminta päiväkodissa perustuu varhaiskasvatukseen, valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, kunta- ja lapsikohtaisiin varhaiskasvatussuunnitelmiin sekä kolmiportaiseen tukeen. Uusi varhaiskasvatustuki tuli voimaan 1.9.2018. Lakiuudistuksen tarkoituksena on varhaiskasvatuksen laadun kehittäminen. Ammattihenkilöiden koulutustasoa nostetaan ja tehtävänimikkeitä selkiytetään koulutustaso huomioiden. Lisäksi tiedonsiirron on tarkoitus helpottaa varhaiskasvatuksen, kodin ja viranomaisten välillä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018a; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018b.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miten moniammatillinen yhteistyö toteutuu Taipalsaaren kunnan Saimaanharjun Satulaivan päiväkodissa. Tämän lisäksi kartoitetaan moniammatillisen yhteistyön kehittämiskohteita. Varhaiskasvatuksessa tarvitaan monen eri alan ammattilaisia. Toimiva vuorovaikutus ammattihenkilöiden välillä vaikuttaa oleellisesti toiminnan tavoitteellisuuteen sekä lapsen ja perheen kokemukseen lapsen saamasta tuesta. Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten vanhempien välinen yhteistyö on varhaiskasvatustavan vaatimaa vanhempien osallistamista sekä lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin huomioimista. Sujuvalla moniammatillisella yhteistyöllä ja vuorovaikutuksella on merkitystä myös työssä viihtymiseen ja motivaatioon. Opinnäytetyöstä voivat hyötyä perheet, päiväkodin henkilökunta sekä muut varhaiskasvatuksessa työskentelevät ammattihenkilöt. Tavoitteena on löytää keinoja, joilla moniammatillisen yhteistyön toimivuutta päiväkodissa voidaan parantaa.

Tämän opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä ovat moniammatillisuus ja yhteistyö, lisäksi varhaiskasvatussuunnitelma ja kolmiportainen tuki. Kyseiset käsitteet ovat osaltaan varhaiskasvatuksen vaikuttavuuteen liittyviä tekijöitä.

Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena eli kvalitatiivisena. Aineisto kerätään sähköisellä kyselyllä, ja kohderyhmänä ovat päiväkodin työntekijät. Kyselyaineiston sisältö analysoidaan laadullisella sisällönanalyysillä.

2 Varhaiskasvatus Suomessa

Varhaislapsuus ja varhaiskasvatukseen osallistuminen on yleisesti tunnustettu merkittävänä vaiheena lapsen elämässä. Varhaiskasvatukseen osallistuminen vaikuttaa monin tavoin lasten ja perheiden hyvinvointiin. Kuitenkin vain laadukkaalla varhaiskasvatuksella on positiivisia vaikutuksia esimerkiksi lapsen sosiaaliselle ja kognitiiviselle kehitykselle. Laadukas varhaiskasvatus vaikuttaa lasten elämään tässä hetkessä, mutta myös pidemmällä aikavälillä esimerkiksi koulupolun ja henkilökohtaisen elämän eri vaiheissa. (Karila 2016, 5.) Euroopan komission raportissa laadukkaan varhaiskasvatuksen periaatteista todetaan, että laadukas varhaiskasvatus voi vaikuttaa edellä mainitun lisäksi myöhemmin jopa työllistymiseen. Korkealaatuisen varhaiskasvatuksen saatavuutta pidetäänkin hyvin tärkeänä Euroopan unionin jäsenmaissa. (European Commission 2014, 5.)

Varhaiskasvatus on tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa. Sen keskiössä on hoivan, huolenpidon, opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa korostetaan ammattilaisten pedagogista tietämystä sekä pedagogisesti tiedostavaa työotetta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018d.) Tämä tuli esille myös Euroopan komission raportissa, jonka mukaan tasapainoinen yhdistelmä hoivaa, kasvatusta ja opetusta edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, minäkuva, fyysistä, sosiaalista ja kognitiivista kehitystä. Varhaiskasvatukseen liittyviä suunnitelmia tehtäessä tulisi huomioida lapsen omat kokemukset, osallisuus sekä ja leikin avulla oppiminen. (European Commission 2014, 11.)

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on muun muassa edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteena on myös tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista. Varhaiskasvatuslain mukainen pedagoginen toiminta perustuu leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin sekä kulttuuriperintöön ja se mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset.

Vanhemmat päättävät lapsen osallistumisesta varhaiskasvatukseen, jota järjestävät kunnat ja yksityiset palveluntuottajat. Varhaiskasvatus on käytännössä päiväkotitoimintaa, perhepäivähoitoa ja avointa varhaiskasvatustoimintaa, joita ohjaavat lait ja asetukset. Kunnat huolehtivat tarvittavien varhaiskasvatuspalvelujen tarjoamisesta, sillä varhaiskasvatus kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018d; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018e.)

2.1 Varhaiskasvatusta ohjaavat lait ja asetukset

Suomessa varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutuspalveluja ja sitä ohjaavat keskeisesti muun muassa varhaiskasvatuslaki, perusopetuslaki sekä lastensuojelulaki (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018f). Perusopetuslaissa säädetään esiopetukseen liittyvistä vaatimuksista. Esiopetuksen valtakunnallista laatua turvaavat myös esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. (Opetusalan Ammattijärjestö 2018b.)

Uuden varhaiskasvatuslain tultua voimaan 1.9.2018 varhaiskasvatusta uudistetaan merkittävästi: henkilöstön koulutustasoa nostetaan ja tehtävänimikkeitä selkiytetään. Päiväkodissa kasvatus-, opetus- tai hoitotehtävissä työskentelevistä tulee kahdella kolmesta olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus vuodesta 2030 alkaen. Vuoteen 2030 saakka toimitaan vanhan lain mukaan, edellä mainittu kelpoisuus tulee olla yhdellä kolmesta. Uuden varhaiskasvatuslain mukaisia tehtävänimikkeitä ovat varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja sekä varhaiskasvatuksen erityisopettaja. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018c.)

Varhaiskasvatuksessa korostetaan laadukkuutta, joka on vaikuttavan varhaiskasvatuksen edellytys. Laadukkuuden vaatimuksen myötä varhaiskasvatuksessa painotetaan pedagogiikkaa ja lasten laaja-alaisen osaamisen kehittämistä sekä lapsen edun ensisijaisuutta varhaiskasvatuksen toteuttamisessa, sen suunnittelussa ja siitä päätettäessä. Varhaiskasvatuslaissa säädetään myös esimerkiksi kiusaamisen ehkäisystä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018c.)

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat lisäksi myös valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta ja asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksesta. Nämä sisältävät esimerkiksi henkilöstömitoitukseen ja varhaiskasvatuksen ammattihenkilön kelpoisuuteen liittyviä säännöksiä. Varhaiskasvatuksen järjestämisestä määrätään myös maksuihin, taloudelliseen tukeen ja palveluihin liittyvin säädöksin, esimerkiksi lailla varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista. Varhaiskasvatuksen rahoitukseen liittyviin säädöksiin sisältyy laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta, valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta sekä valtionavustuslaki. Varhaiskasvatuksen vastuita määrittää lisäksi laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä ja lastensuojelulaki. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018f.)

2.2 Varhaiskasvatussuunnitelmat varhaiskasvatuksen perustana

Opetushallitus on laatinut valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jotka tukevat ja ohjaavat varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä. Varhaiskasvatuksen järjestäjät ovat velvoitettuja sitoutumaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiseen toimintaan kaikessa varhaiskasvatuksessa sekä tuottamaan tasalaatuista varhaiskasvatusta Suomessa. (Opetushallitus 2018c.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta laaditaan paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat, jotka ovat myös velvoittavia. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma tulee käyttöön elokuussa 2019. Suunnitelmassa määritellään varhaiskasvatuksen järjestäminen huomioiden paikalliset erityispiirteet sekä esimerkiksi pedagogiset painotukset. Paikallisissa suunnitelmissa voidaan tarkentaa tai korostaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa, laeissa tai asetuksissa edellytetyjä asioita, mutta niitä ei voi jättää pois sisällöstä. (Opetushallitus 2018c.)

Jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen, pedagoginen varhaiskasvatussuunnitelma eli niin sanottu lapsen vasu yhteistyössä lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa ja sitä arvioidaan säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa. Lapsen vasuun kirjataan vahvuuksia, voimavaroja ja yksilöllisiä tarpeita sekä suunnitelma lapsen yksilöllisestä huomioimisesta varhaiskasvatuksen arjessa. Var-

haiskasvatustilain mukaan huoltajien osallisuutta heidän lapsensa varhaiskasvatuksen toiminnassa on edistettävä, esimerkiksi huoltajien vaikuttamisen mahdollisuuksia lisäämällä. (Opetushallitus 2018b.)

2.3 Kasvun ja oppimisen kolmiportainen tuki

Varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on kouluvalmiuden saavuttaminen, jota varten harjoitellaan erilaisia taitoja. Lastentarhanopettajat ja muut päiväkodin työntekijät ovat koulutettuja havaitsemaan poikkeamia tai viivästystä lapsen kehityksessä, esimerkiksi puheessa tai motoriikassa, jota vanhemmat eivät välttämättä huomaa. Varhainen havaitseminen ja puuttuminen edistää lapsen kasvua ja kehitystä. (Shaughnessy & Kleyn 2012, 2, 210.)

Suomessa on käytössä kolmiportaisen tuen malli. Tuki alkaa varhaiskasvatuksesta ja jatkuu saumattomasti koko perusopetuksen ajan. Oppimisvaikeuksia aiheuttavia tekijöitä voidaan huomata jo pienellä lapsella, minkä vuoksi tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja tuen antaminen on tärkeää. Varhainen tuki voi ehkäistä vaikeuksien lisääntymistä myöhäisemmässä vaiheessa. (Opetushallitus 2018a.) Kolmiportainen tuki perustuu perusopetuslakiin: Perusopetuslain 30§ mukaan *opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä* (Perusopetuslaki 628/1998).

Kolmiportaisen tuen muodot ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Tuki on suunnitelmallista, joustavaa ja jatkuvaa, ja sen tarvetta arvioidaan säännöllisesti. Yleinen tuki tarkoittaa laadukasta opetusta, joka huomioi lasten erilaiset oppimistavat. Opetuksessa hyödynnetään yksittäisiä pedagogisia ratkaisuja ja tukitoimia, kuten tukiopetusta tai osa-aikaista erityisopetusta. (Opetushallitus 2018a.)

Jos lasta ei voida tukea riittävästi yleisen tuen keinoilla tai jos tuen tarve jatkuu pitempään, hänellä on oikeus saada tehostettua tukea. Tehostettu tuki on säännöllistä, ja siihen kuuluvat myös aiemmin käytössä olleet tukimuodot. Tehostetun tuen avulla tuetaan oppimista ja koulukäyntiä vahvemmin. Tehostettuun tukeen liittyvät päätökset perustuvat pedagogiseen arvioon, joka tehdään moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Tehostetun tuen antamista ohjaa oppilaalle laadittu oppimissuunnitelma. (Opetushallitus 2018a.)

Erityistä tukea annetaan niille lapsille, joiden kasvun, kehityksen ja oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi tehostetun tuen avulla. Päätös erityisen tuen antamisesta perustuu pedagogiseen selvitykseen, ja sen pohjalta lapselle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Yksilöllinen ohjaus sekä yhteistyö huoltajien ja moniammatillisen tiimin kanssa ovat edellytyksiä tuen toteutumiselle. (Opetushallitus 2018a.)

2.4 Varhaiskasvatus Taipalsaarella

Varhaiskasvatus kuuluu Taipalsaarella sivistystoimen alaisuuteen. Kunnallisiin palveluihin kuuluu kolme päiväkotia sekä kotona toimivia perhepäivähoitajia. Taipalsaaren kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma on toimintaa ohjaava asiakirja kaikissa varhaiskasvatuksen toimintamuodoissa. Sen tavoitteena on kehittää varhaiskasvatuspalveluja suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti. (Taipalsaari 2017.)

Taipalsaaren varhaiskasvatuksessa painotetaan valtakunnallisista arvoista

- *lapsuuden itseisarvoa, jolla tarkoitetaan hyvän ja turvallisen lapsuuden vaalimista ja suojelua,*
- *lapsen oikeuksia, joilla tarkoitetaan lapsen oikeutta leikkiä ja kokea iloa ja yhteisöllisyyttä ja oppia,*
- *ihmisenä kasvamista, jolla tarkoitetaan kestävän elämäntavan omaksumista ja toisten kunnioittamista.* (Taipalsaari 2017.)

Kaikissa päiväkodeissa laaditaan vuosisuunnitelma, joka perustuu valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman sekä kunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman periaatteisiin. Jokaisen yksikössä työskentelevän henkilön tulee tutustua suunnitelmaan ja sitoutua yhdessä sovittuihin asioihin. Toimintakauden päättyessä vuosisuunnitelman pohjalta kootaan toimintakertomus. Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus ovat nähtävillä päiväkotien peda.net-sivustolla. (Taipalsaari 2017.)

2.5 Satulaivan päiväkoti

Taipalsaaren kunnan Saimaanharjun Satulaivan päiväkodissa tarjotaan varhaiskasvatusta, esiopetusta sekä koululaisten iltapäivätoimintaa. Päiväkoti tarjoaa myös vuorohoitoa tarpeen mukaan kaikkina päivinä ja vuorokaudenaikoina. Päiväkodissa toimii kuusi lapsiryhmää. (Taipalsaari 2019.) Päiväkodin vuosisuunnitelmassa korostuu innostus uuden oppimiseen, kehittämiseen sekä osallistuminen erilaisiin projekteihin.

Satulaivan päiväkodin toiminta suunnitellaan lapsilähtöisesti. Lasten ajattelua, pohdintaa ja ihmettelyä tuetaan. Päiväkodissa edistetään oppimista erilaisten projektien avulla. Lasten kysymyksistä tai ilmiöiden ihmettelystä nousseista aiheista tehdään lapsiryhmissä tutkimuksia. Aikuiset ja lapset etsivät tietoa yhdessä ja oppivat erilaisten tutkimusten ja ilmiöiden havainnoinnin kautta. (Taipalsaari 2019.)

Päiväkodin toiminnassa näkyy LUMA-toiminta. Toiminnan tavoitteena on edistää luonnontieteiden, matematiikan ja teknologian opetusta ja oppimista sekä lasten harrastuneisuutta. LUMA-painotus näkyy projekteissa sekä arkisissa tilanteissa: huomioita kiinnitetään esimerkiksi lukukäsitteiden kehittymiseen, tilan ja tason hahmottamiseen sekä geometrisen ajattelun vahvistamiseen. (Taipalsaari 2019.)

Satulaivan päiväkoti on mukana kansainvälisessä Erasmus+ 100 STEPS -hankkeessa, jonka tavoitteena on ottaa yhdessä 100 askelta päiväkodin oppimisympäristössä lapsille mielekkäällä tavalla. Päiväkodeissa tehdään erilaisia tehtäviä, jotka dokumentoidaan ja välitetään yhteistyöpäiväkodeille. Päiväkodit vaihtavat hyviä käytänteitä liikunnasta, monilukutaidosta, musiikista, luontokasvatuksesta ja ilmiöpohjaisesta oppimisesta. Päiväkodissa on meneillään myös Ilo kasvaa liikuen -hanke sekä varhennettu kielenopetus -projekti, jossa opetellaan englannin kieltä. (Taipalsaari 2019.)

Päiväkodissa luetaan paljon taipalsaarelaisen satukirjailijan Marjatta Kurenniemen satuja. Myös muu kirjallisuus on mukana päiväkodin arjessa. Kirjastossa vierailaan säännöllisesti, ja lapset saavat lainata sieltä kirjoja. Lapsille luetaan monipuolisesti eri tilanteissa, lisäksi lukuinnostusta tuetaan lukemalla ääneen

muun muassa metsäretkillä sekä muissa erilaisissa ympäristöissä. (Taipalsaari 2019.)

2.6 Henkilöstön vuorovaikutus ja monialainen yhteistyö Satulaivan päiväkodissa

Satulaivan päiväkodin henkilöstön vuorovaikutukseen on kiinnitetty huomiota. Vuorovaikutus on tasa-arvoista ja sensitiivistä. Työtä ohjaavista asenteista ja arvoista keskustellaan sekä rutiinia vaativia tilanteita arvioidaan vuorovaikutuksen laadun näkökulmasta. Henkilöstöpalaverissa on käytössä Tervahöyryn kompassi, työkalu dialogisen vuorovaikutuksen itsearviointiin. Tämä tarkoittaa, että kokousten ja tiimipalaverien jälkeen arvioidaan omaa vuorovaikutusta työkalun kysymysten avulla. (Taipalsaari 2019.)

Monialaista yhteistyötä tehdään säännöllisesti lastenneuvolan ja opiskelijahuollon kanssa. Lisäksi päiväkodilla on lukuisia muita paikallisia yhteistyötahoja, esimerkiksi perusopetus, kirjasto, Etelä-Karjalan museo, Etelä-Karjalan pelastuslaitos, Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku, Lappeenrannan musiikkiopisto, 4H-yhdistys sekä Mannerheimin lastensuojeluliitto. (Taipalsaari 2019.)

Päiväkodin toimintaa arvioidaan säännöllisesti esimerkiksi huoltajille tehtävien kyselyiden avulla. Päiväkodin peda.net-sivuilla on esillä toteutuneiden kyselyiden tuloksia, toiminnan arviointikohteet sekä -kriteerit. (Taipalsaari 2019.)

3 Moniammatillinen yhteistyö

Opinnäytetyössämme keskitytään moniammatilliseen yhteistyöhön päiväkodissa, joten käsitteiden moniammatillinen ja yhteistyö määritelmät avataan tässä luvussa.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjä vastaa monialaisesta yhteistyöstä. Monialaisella yhteistyöllä varmistetaan varhaiskasvatuksen toteutuminen lapsen tarpeita vastaavasti. Yhteistyötahoiksi määritellään kaikki ne alueelliset ja paikalliset toimijat, joiden kanssa varhaiskasvatuksen yhteistyö on luontevaa. (Opetushallitus 2018c, 34 – 35.)

Moniammatillisuuden käsitteen tausta on monitieteisessä yhteistyössä ja sen kehittämistarpeissa. Monimutkaisten ilmiöiden tarkastelu vain yhden tieteen näkökulmasta on todettu riittämättömäksi kokonaisuuksien ymmärtämisen kannalta. Myös asiakkaiden haasteet ovat moniulotteisia ja monilta eri alueilta. Tiedon määrä sekä työntekijältä vaadittu osaaminen ovat lisääntyneet niin paljon, että yhden ammattilaisen on mahdotonta hallita koko kokonaisuutta. Moniammatillisuus voikin toimia ratkaisuna kokoamalla yhteen eri toimijoiden tiedon ja osaamisen. Asiakkaiden näkökulma on osa moniammatillisuutta, ja toimiessaan moniammatillinen yhteistyö onkin asiakaslähtöistä. Yhteisen tavoitteen muodostaminen on keskeinen osa moniammatillisuutta. (Isoherranen 2012, 10 – 14.)

Moniammatillinen työote vaatii onnistuakseen hyviä vuorovaikutustaitoja ja esimerkiksi kykyä yhteiseen ongelmanratkaisuun. Yksi moniammatillisen yhteistyön haasteista on yhteisen ammatillisen kielen puuttuminen, jolloin asiantuntijat kommunikoivat lähinnä oman osaamisalueensa näkökulmasta, tuntematta esimerkiksi toisten alojen työkäytänteitä. Toimivan vuorovaikutuksen ja näin ollen moniammatillisen yhteistyön toteutumiseen vaikuttaa luottamus eri henkilöiden ja toimijoiden välillä. Luottamus edesauttaa tuloksellisuutta ja uudenlaisten ratkaisujen syntymistä sekä tehokasta viestintää osapuolien välillä. (Koskela 2013.)

Katariina Pärnän väitöskirjassa (2012) oletettiin, että moniammatillinen yhteistyö riippuu organisaatiokulttuurista. Tällöin organisaation kulttuuri voi joko edistää tai rajoittaa moniammatillisen yhteistyön toteutumista. Pärnän väitöskirjan mukaan onnistunut moniammatillinen yhteistyö vaatii asiakaslähtöisen yhteistyötarpeen tunnistamisen, luottamusta, toiminnan tavoitteellisuuden hahmottamisen sekä prosessimaista käytäntöä (esim. vastuut ja resurssit). (Pärnä 2012, 5 – 6.)

Jukka Hirvonen kuvaa pro gradu -tutkielmassaan (2017) moniammatillista yhteistyötä tiedonmuodostuksen paikkana, jossa eri alojen asiantuntijat jakavat oman tiedon ja osaamisen tiimin yhteiseen käyttöön. Jaetun asiantuntijuuden päämääränä on asiakkaan kokonaisvaltaisen tilanteen hahmottaminen. Edellytyksinä jaetun tiedonmuodostumisen saavuttamiselle ovat moniammatillisen tiimin sisäinen luottamus, arvostuksen kokemus sekä avoin ilmapiiri. (Hirvonen 2017, 69.)

Alle kouluikäisten lasten palveluissa näkyy eri ammattikuntien ja tieteenalojen yhteistyön rikkaus, mutta myös haasteet; eri toimijoilla voi olla erilainen käsitys siitä, kuinka asiakasta pyritään auttamaan. Onkin tärkeää, että asiakkaan ja hänen läheistensä näkemys ammattilaisten näkemysten kanssa on osa työskentelyä koko ajan. Palveluntuottajien toimiva yhteistyö voi luoda tukiverkon perheille eri elämäntilanteissa, ja on tärkeää huomioida, että yhteiskunnassa tapahtuvat rakenteelliset, kulttuuriset ja taloudelliset muutokset ja näiden vaikutukset perheisiin näkyvät esimerkiksi varhaiskasvatusympäristössä. (Hoppari 2014, 20 – 24.)

Moniammatillisen yhteistyön haasteet näkyvät esimerkiksi siinä, kuinka lapsiperheiden kanssa työskentelevät ammattilaiset tunnistavat toistensa osaamista ja työnkuvia, henkilöinä tuntemisesta puhumattakaan. Yhteistyötä varten tulisi olla luotuna selkeät rakenteet, joissa määritellään tarvittavat työryhmät ja niissä tarvittavien tahojen edustajat ja näin ollen myös säännölliset tapaamiset. Hyvän moniammatillisen yhteistyön rakentumiseen on tärkeää panostaa, sillä näin rakennetaan perheen kanssa myös kumppanuutta, jossa keskeisenä toimijana ja asiantuntijana itseään koskevissa asioissa on itse perhe. (Honkanen 2016.)

Kaikki hallinnonalat ovat velvoitettuja sovittamaan palveluitaan yhteen. Useat lait, suositukset ja ohjelmat ohjaavat palvelun järjestäjien yhteistyötä kunnassa tai seudullisesti niin opetus-, sosiaali- kuin terveystalouksissakin. Myös viranomaisien keskinäistä yhteistyötä ohjataan, kuten myös yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden kanssa, jolloin tavoitteena on edellä mainittujen osallisuuden vahvistuminen. Tavoitteena on myös palveluiden yhtenäinen kokonaisuus ja peruspalveluissa saatava erityispalveluiden tuki. Perheiden tulisi saada tarvitsemansa palvelut lapsen kasvu- ja kehitysympäristössä. (Honkanen 2016.)

3.1 Erilaiset työskentelymallit

Moniammatillista työskentelyä lapsiperhepalveluissa voidaan kuvata kolmen erilaisen työskentelymallin avulla: rinnakkain, yhdessä ja yli ammatillisten rajojen. Rinnakkain työskentelyssä korostuu kunkin työntekijän erityisasiantuntemus, jonka pohjalta toimitaan. Vanhempien asiantuntijuutta sen sijaan tällaisessa työskentelymallissa ei juurikaan huomioida. Yhdessä työskenneltäessä eri alojen ammattilaiset edelleen työskentelevät omasta näkökulmastaan, mutta kokoontuvat

yhdessä esimerkiksi laatimaan lapsen kuntoutussuunnitelmaa. Suunnitelman toteutus jakautuu pitkälti kunkin ammattilaisen erityisosaamisen mukaan. Myös vanhemmat ovat paikalla, mutta eivät asiantuntijoina, vaan kuuntelijan roolissa ja kertomassa arjen asioista. Parhaimmillaan moniammatillisessa työskentelyssä kyetään kuitenkin ylittämään ammatillisia sekä eri tieteenalojen rajoja perheiden hyväksi toimittaessa. Poikkitieteellisessä yhteistyössä korostuvat myös yhteiset tavoitteet ja päätökset, jotka saavutetaan neuvotellen, ollen kuitenkin tietoisia sekä omasta että toisten rooleista sekä erityisosaamisista. Vanhempien ja perheen rooli asiantuntijana nähdään tässä työskentelymallissa erityisen tärkeänä. (Määttä & Rantala 2010, 195 – 198.)

Työskenneltäessä yli rajojen, ammattilaiset käyvät vuoropuhelua ja ymmärtävät, etteivät omaa ainoaa oikeaa tietoa. Onnistuakseen ammatillisten rajojen ylittäminen vaatii luottamusta toimijoiden välillä. Myös dialogisuus ja näin ollen vastavuoroisuus ovat keskeisiä asioita moniammatillisen työskentelyn onnistumiselle. Näkemyksistä riippuen yhteistä ymmärrystä tärkeämpää voidaan ajatella olevan ymmärrys siitä, miten muut ajattelevat. (Hoppari 2014, 23.)

Anning, Cottrell, Frost, Green ja Robinson (2010) kuvailevat moniammatillisessa yhteistyössä havaittavia eri tasoja. Työskentely voi olla itsenäistä, kohti yhteistä päämäärää suuntaavaa tai osittain päällekkäistä työskentelyä. Se voi olla myös systemaattisesti suunniteltua ja koordinoitua työskentelyä, jossa tavoitteet on jaettu eri toimijoiden kesken. Integroidussa työskentelyssä eri palvelut ovat sulautuneet yhdeksi organisaatioksi varmistuakseen työn sujuvuuden. Erilaisilla moniammatillisilla tiimeillä voi olla erilaisia työskentelymenetelmiä ja myös saman tiimin sisällä voidaan hyödyntää erilaisia keinoja. (Anning ym. 2010, 8, 59.)

Varhaiskasvatuksen moniammatillisuutta voidaan kuvata myös sisäisen ja ulkoisen moniammatillisuuden käsitteiden kautta. Sisäisellä moniammatillisuudella tarkoitetaan esimerkiksi päiväkodin eri ammattiryhmien toimintaa varhaiskasvatuksen perustehtävien toteuttamiseksi. Tämä toiminta voi olla yhteistä ja jaettua, esimerkiksi eri kasvattajatiimien toiminta. Ulkoinen moniammatillisuus todentuu yhteistyössä varhaiskasvatuksen ulkopuolisten toimijoiden, kuten esimerkiksi terveydenhuollon kanssa. (Ojala 2017, 20.)

3.2 Moniammatillisuus päiväkodissa

Aiempien tutkimusten mukaan moniammatillinen yhteistyö varhaiskasvatuksessa nähdään voimavarana, mutta samaan aikaan se näyttää jäsentymättömältä, esimerkiksi yhden päiväkodin sisällä voi olla käytössä hyvin erilaisia toimintatapoja. Eri koulutustaustaisten ammattilaisten roolit eivät välttämättä ole selkeitä. Epäselvyyksiä voi olla mm. työnjaossa, työnkuviissa sekä työyhteisön ihmissuhteissa. Lisäksi usein suomalaisissa päiväkodeissa vallitsee ajatus ”kaikki tekee kaikkea”, joka on ajateltu yhdeksi moniammatillisuuden tulkinnaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikille työntekijöille kuuluvat samat tehtävät eikä selkeää erottelua ole esimerkiksi lastenhoitajan ja lastentarhanopettajan välillä. Kyseisen tyyppinen toiminta näyttäisi heikentävän varhaiskasvatuksen laatua. (Rantanen 2018, 1.)

Susanna Lohtanderin kirjallisuuskatsauksena toteuttama kandidaatintyö käsittelee moniammatillista tiimityötä päiväkodeissa. Katsauksen mukaan moniammatillisuus koetaan hyödyllisenä, mutta eri ammattiryhmien erityisosaamista ei hyödynnetä riittävästi. Tasavertaisuutta korostetaan, ja se näkyy esimerkiksi työtehtävien jaossa: kaikilla on samanlaiset vastuut ja velvollisuudet ammattitaidosta tai koulutustaustasta huolimatta. Varhaiskasvatuksen laatu kärsii tällaisessa tilanteessa, koska ammattitaitoaan ei pääse käyttämään, tai toisaalta joutuu tekemään työtä, johon ei ole koulutusta. Katsauksen aineisto on pääosin ajalta ennen vuoden 2015 varhaiskasvatustalakea ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteita, joka on astunut voimaan syksyllä 2016. (Lohtander 2016.) Varhaiskasvatustalake sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat uudistuneet tämänkin jälkeen. Näillä muutoksilla on pyritty selkeyttämään eri koulutustaustaisten ammattilaisten vastuita sekä työtehtäviä. Muutosten vieminen käytäntöön ei tapahdu hetkessä, mutta niitä voi jo selvästi havaita tapahtuneen neljässä vuodessa.

Päiväkodeissa tehdään moniammatillista yhteistyötä esimerkiksi opetuksen, liikunnan, kirjaston ja kulttuurin toimijoiden kanssa. Lisäksi päiväkodin arjessa ovat mukana ravitsemus- ja siivouspalvelut, järjestöt, seurakunnat ja poliisi. Muita merkittäviä moniammatillisia yhteistyötahoja ovat neuvola, lastensuojelu ja terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut. Neuvolan laajassa terveystarkastuksessa on osana varhaiskasvatuksen henkilöstön arvio lapsen kokonaisvaltaisesta kasvusta, kehityksestä ja hyvinvoinnista. (Opetushallitus 2018c.)

3.3 Varhaiskasvatuksen henkilöstön kokemuksia moniammatillisesta yhteistyöstä

Mari Hoppari (2014) on tutkinut pro gradu -työssään varhaiskasvatuksen henkilökunnan kokemuksia moniammatillisesta yhteistyöstä. Hopparin tutkimuksesta nousee esiin varhaiskasvatuksessa työskentelevien toive selkeästä työnkuvien määrittelyistä. Varhaiskasvatuksessa korostuu lapsipedagogiikan asiantuntijuus, mutta lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi tarvitaan lisäksi eri asiantuntijuuksia. Työnkuvien määrittelyyn liittyy myös vastuiden ja rajojen määrittely, jonka tärkeyttä korostetaan. (Hoppari 2014, 50, 54.)

Hopparin tutkimuksesta kävi ilmi, että varhaiskasvatuksen henkilöstö kokee olevansa merkittävässä asemassa moniammatillisessa yhteistyössä, jonka suhteen myös järjestelyjen koetaan olevan usein heidän vastuullaan. Varhaiskasvatuksesta toivottiin enemmän jaettua vastuuta, jonka perusteltiin ajavan lapsen etua sekä selkeyttävän vastuukysymyksiä. Varhaiskasvatuksessa on Hopparin tutkimuksen perusteella selkeä näkemys omasta perustehtävästä. Yhteistyötä toivottiin lisää esimerkiksi tiedonsiirtämisen keinoin, jota perusteltiin huolen vähenemisellä varhaiskasvatuksessa ja lapsen hyvinvoinnin edistämisellä. (Hoppari 2014, 47.) Varhaiskasvatuksesta nousee esimerkiksi kokemuksia, että lastensuojelusta ei anneta tietoja varhaiskasvatukseen, vaikka se auttaisi varhaiskasvatuksen ammattilaisia työssään. Varhaiskasvatuksesta tietoja liikkuu lastensuojeluun. Tähän ratkaisuna voisi olla uusi yhteistyön toimintamalli. (Hoppari 2014, 61 – 62.)

Moniammatillisen yhteistyön toteutuminen vaatii luottamusta, joka syntyy osin tuttuudesta ja turvallisuudesta. Luottamuksen syntyminen on myös pitkäjänteistä työtä ja koko moniammatillisen yhteistyön rakentumista voidaan kuvata prosessina. Toisten osaamisen kunnioittaminen ja avoin vuorovaikutus koettiin tärkeänä osana yhteistyötä. Varhaiskasvatuksen ammattilaiset tiedostavat lasten ja perheiden usein moniulotteisetkin haasteet ja näin ollen myös eri toimijoiden keskinäisen riippuvuuden. Hopparin tutkimuksen mukaan moniammatillisen yhteistyön järjestämisen koettiin olevan liikaa varhaiskasvatuksen vastuulla, mutta siihen pyrittiin silti lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi. (Hoppari 2014, 42 – 54.)

Organisaation toimintamallit moniammatillisen yhteistyön rakentamiseksi koetaan toimiviksi ja yhteistyötä tukeviksi. Sen sijaan henkilösidonnainen toimintatapa koetaan epäselväksi eikä lapsen edun mukaiseksi. Mikäli yhteistyö on henkilöstä riippuvaista, voi tärkeitä toimijoita jäädä pois. Organisaatiokeskeinen moniammatillinen yhteistyö koettiin myös ongelmalliseksi, sekä yhteistyö ylipäänsä pirstaleiseksi. Erilaiset toimintakulttuurit ja käytännöt määrittelevät työskentelyä. (Hoppari 2014, 54 – 58.)

Moniammatillinen yhteistyö vaatii toteutuakseen positiivisen ja sallivan ilmapiirin, sekä tarpeeksi selkeät tavoitteet. Yhteistyötahojen sitoutuminen sekä rakentavan kritiikin kohdentaminen ovat tärkeitä onnistumisen elementtejä. Haasteeksi voi muodostua tiedon heikko kulku, muiden työtehtävien heikko tunteminen sekä ajanpuute. Työryhmän jäsenten välinen vuorovaikutus vaikuttaa luonnollisesti myös yhteistyön sujumiseen. (Kontio 2010, 17 – 18.) Myös Hopparin tutkimuksessa yhdeksi haasteeksi nousi yhteisen ajan löytämisen vaikeus, varsinkin jos yhteistyötä aikovat toimivat eri organisaatioissa. Henkilövaihdokset ovat varhaiskasvatuksen näkökulmasta suuri haaste moniammatilliselle yhteistyölle. Yhteistyö on hankalaa, jos ei tiedä keneen tulisi olla yhteydessä tai tiedot ovat vanhentuneita. Myös organisaatiomuutokset hankaloittavat yhteistyötä, mutta toisaalta muutoksilla tähdätään juurikin vastaamaan paremmin lapsiperheiden tarpeisiin. (Hoppari 2014, 62 – 64.)

3.4 Moniammatillisuus osana päiväkotien arkea

Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa painotetaan entistä enemmän opetusta ja kasvatuksellisuutta. Varhaiskasvatukselle on asetettu tietyt tavoitteet ja päiväkotien henkilöstön tietynlaisella ammattirakenteella pyritään saavuttamaan nämä tavoitteet. Päiväkotien sisäisestä moniammatillisuudesta on kuitenkin tullut osa varhaiskasvatuksen moniammatillisen yhteistyön haasteita. Karilan (2016, 39) mukaan varhaiskasvatuksen ammattilaisilla on vaikeuksia eri työnkuvien, vastuualueiden ja oman ammatillisuuden ytimen jäsentämisessä. Päiväkotien työntekijät kokevat ammatti-identiteettinsä hauraaksi ja heidän on vaikea hahmottaa omaa ja toisten erityisosaamista. Suomen lähi- ja perushoitajaliitto Superin teettämässä kyselyssä vuonna 2013 tuli ilmi, että osa lastenhoitajista koki tekevänsä

samaa työtä kuin lastentarhanopettajat, mutta pienemmällä palkalla. (Rantanen 2018, 22.)

Vuonna 2018 voimaan tulleen uuden varhaiskasvatuslain mukaan päiväkotien henkilöstön koulutustasoa nostetaan pitkällä siirtymäajalla ja näin ollen vahvistetaan pedagogiikkaa ja varhaiskasvatuksen laatua. Myös tehtävänimikkeitä selkiytetään. Tavoitteena on hyödyntää ammattilaisten koulutuksen mukaista osaamista entistä tarkoituksenmukaisemmin. Jatkossa varhaiskasvatuksessa työskentelee siis muun muassa varhaiskasvatuksen opettajia, varhaiskasvatuksen erityisopettajia, varhaiskasvatuksen sosionomeja, varhaiskasvatuksen lastenhoitajia sekä päiväkodin johtajia. (Opetusalan ammattijärjestö 2018a.)

Kaikki tekevät kaikkea -kulttuuri on aiheuttanut osalle lastentarhanopettajista tunteen, että heidän on pitänyt luopua koulutuksen kautta saamastaan asiantuntijuudestaan. Kyseisessä kulttuurissa katoavat erot eri ammattiryhmien työnkuvien välillä. Tämän on arvioitu vaikuttavan osittain lastentarhanopettajien alalla pysymiseen. Kyseisellä kulttuurilla on ollut vaikutus myös alan yliopisto-opiskelijoihin. Osa alan yliopisto-opiskelijoista on harkinnut alanvaihtoa, koska he ovat kokeneet joutuvansa taistelemaan lastenhoitajien kanssa liittyen perusasioihin sekä taustalla on pelko, että he eivät pääse tekemään niitä tehtäviä, joihin ovat saaneet koulutuksen. (Rantanen 2018, 21, 58.)

Enni Ojala on tutkinut pro gradu -työssään (2017) päiväkodin moniammatillisten kasvattajatiimien toimintakulttuureja. Ojalan mukaan osa varhaiskasvatuksen ammattilaisista erottelee tietyt työtehtävät tietyn ammattinimikkeen (esimerkiksi lastentarhanopettaja / lastenhoitaja) omaavan henkilön tehtäväksi, osa taas on tottunut "kaikki tekevät kaikkea" -ajatteluun, jolloin tyypillistä on tehtävänkuvan määrittäminen pikemminkin työvuoron kuin koulutuksen mukaan. Ojalan mukaan vahvat työrutiinit saattavat vaikuttaa siihen, että työtä toteutetaan vanhojen käytänteiden mukaisesti; työtapoja ei siis kyseenalaisteta. Ojalan tutkimuksesta kävi ilmi, että usein varhaiskasvattajat kokivat tekevänsä koulutustaan vastaavia työtehtäviä, vaikka todellisuudessa ne olivat yhteneväiset ammattiryhmästä riippumatta. Tällaista käytäntöä ei kuitenkaan kyseenalaistettu, sillä työntekijöiden toimintaa ohjasi vahvasti tietynlainen tapa tehdä työtä. (Ojala 2017, 85 – 86.)

Ojalan mukaan eri kasvattajatiimeissä on myös hyvin erilaisia työkäytänteitä ja kuvaukset muun muassa työilmapiiristä, työtehtävistä ja osaamisen tunnistamisesta ja kehittämisestä olivat tiimikohtaisia (Ojala 2017, 86 – 87).

4 Opinnäytetyön tarkoitus ja eettiset näkökulmat

4.1 Opinnäytetyön tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Taipalsaaren kunnan Saimaanharjun Satulaivan päiväkodin moniammatillisen yhteistyön nykytilaa sekä pohtia, miten sitä voidaan kehittää.

Opinnäytetyössä etsitään vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten varhaiskasvatuksen ammattilaiset määrittelevät ja kokevat moniammatillisen yhteistyön tällä hetkellä?
2. Mitkä ovat moniammatillisen yhteistyön vahvuudet ja haasteet?
3. Miten varhaiskasvatuksen ammattilaiset kehittäisivät moniammatillista yhteistyötä?

Tuloksia käytetään apuna etsittäessä ehdotuksia moniammatillisen yhteistyön kehittämiseen Saimaanharjun Satulaivan päiväkodissa

Varhaiskasvatuksessa tarvitaan monen eri alan ammattilaisia ja toimiva vuorovaikutus ammattihenkilöiden välillä vaikuttaa oleellisesti toiminnan tavoitteellisuuteen sekä lapsen ja perheen kokemukseen lapsen saamasta tuesta. Sujuvalla moniammatillisella yhteistyöllä ja vuorovaikutuksella on merkitystä myös työssä viihtymiseen ja motivaatioon. Opinnäytetyöstä voivat hyötyä perheet, päiväkodin henkilökunta sekä muut varhaiskasvatuksessa työskentelevät ammattihenkilöt. Tavoitteena on löytää keinoja, joilla moniammatillisen yhteistyön toimivuutta päiväkodissa voidaan parantaa.

4.2 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyönä Taipalsaaren Saimaanharjun Satulaiva-päiväkodin kanssa. Opinnäytetyön tekemiseen haettiin tutkimuslupa Taipalsaaren sivistysjohtajalta (liite 1).

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena. Kvalitatiivisella tutkimuksella voidaan saada tietoa ja ymmärrystä aiheesta vastaajien kuvausten avulla (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 74). Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena ei ole löytää tilastollisia yleistyksiä (Tuomi & Sarajärvi 2018, 98). Laadulliseen menetelmään päädyttiin muun muassa työntekijöiden vähäisen määrän vuoksi. Määrällinen menetelmä olisi vaatinut huomattavasti suuremman vastaajajoukon. Lisäksi laadullinen menetelmä tukee hyvin ilmiön kuvaamista mahdollisimman monipuolisesti.

Aineistonkeruumenetelmäksi valittiin sähköinen kysely. Sähköiseen aineistonkeruumenetelmään päädyttiin, koska haluttiin helpottaa vastaamista ajasta tai paikasta riippumatta. Lisäksi haluttiin mahdollistaa vastaaminen anonyymisti. Tämä voi lisätä vastausten totuudenmukaisuutta.

Koska kyse on laadullisesta tutkimuksesta, kysely toteutettiin avoimilla kysymyksillä. Täten haluttiin mahdollistaa vastaaminen omin sanoin ja mahdollisimman laajasti. Strukturoidut kysymykset olisivat voineet ohjata kyselyn tulosta, ja osanäkökuilmista olisi voinut jäädä pimentoon.

Kysely valmistettiin käyttäen sähköistä Webropol-ohjelmistoa. Kyselylomakkeen pituuteen ja ymmärrettävyyteen kiinnitettiin huomiota. Kyselylomake testattiin ennen varsinaista kyselyä. Testillä varmistettiin kysymysten selkeys, kyselylomakkeen sopiva pituus sekä toimivuus. Palautteen perusteella kysymykset olivat selkeitä, joten tarvetta kysymysten uudelleen muotoilulle ei ollut. Sen sijaan kyselylomakkeen ulkonäköä säädettiin siten, että myös älypuhelimella vastatessa kysymykset näkyivät selkeästi.

Kyselylomakkeen alussa vastaajilta kysyttiin yleisiä taustatietoja, kuten ammattinimikettä, koulutustaustaa, työtehtäviä sekä tietoja lapsiryhmästä. Tämän jälkeen selvitettiin numeerisesti, miten tärkeänä vastaaja pitää moniammatillista yhteistyötä. Vastaukseen haluttiin vielä perustelut, jotta vastaajien ajatusmaailmaan pystyttiin pääsemään syvemmälle.

Avoimilla kysymyksillä pureuduttiin moniammatilliseen yhteistyöhön. Avoimet kysymykset olivat seuraavat

- Miten määrittelet moniammatillisen yhteistyön?
- Miten moniammatillinen yhteistyö toteutuu päiväkodissa ja päiväkodin yhteistyökumppaneiden kanssa?
- Millaisia haasteita olet kohdannut moniammatillisen yhteistyön toteutumisessa päiväkodissasi?
- Mitä hyötyä tai millaisia mahdollisuuksia moniammatillisen yhteistyö on tuonut työhösi?
- Miten kehittäisit moniammatillista yhteistyötä päiväkodissasi?
- Onko sinulla muita huomioita moniammatilliseen yhteistyöhön liittyen?

Kysely toteutettiin 23.1. - 25.2.2019. Alkuperäinen kyselyn päättymispäivä oli 17.2., mutta kyselyä jatkettiin senhetkisen vähäisen vastausmäärän vuoksi. Kyselyn kohderyhmänä olivat Saimaanharjun Satulaivan päiväkodin työntekijät eli lastentarhanopettajat, lastenhoitajat, avustajat ja niin edelleen. Kyselyyn liittyvä saate on esitetty liitteessä 2 ja täydellinen kyselylomake liitteessä 3. Saate sekä kyselyn vastauslinkki toimitettiin päiväkodin johtajalle, joka edelleen toimitti ne päiväkodin työntekijöille. Aineistonkeruun aikana toteutettiin eettisiä periaatteita, joita ovat vapaaehtoisuus, luottamuksellisuus ja yksityisyys (Hirsjärvi & Hurme 2000, 19 – 20).

4.3 Aineiston analyysi

Vastaajien määrä oli 7 eli melko pieni. Lisäksi vastaajat vastasivat avoimiin kysymyksiin lyhyesti, maksimissaan muutamien rivien verran. Näiden tekijöiden vuoksi aineiston koko jäi pieneksi, mutta sen avulla pystyttiin kuitenkin nostamaan esiin tutkimuskysymyksiin liittyviä asioita. Kyselyaineiston sisältö analysoitiin pääasiassa laadullisella sisällönanalyysillä, koska pienen aineiston analysointi määrällisesti ei ollut järkevää. Laadullisella sisällönanalyysillä pyritään luomaan tiivis kuvaus tutkittavasta ilmiöstä sekä muodostamaan ilmiötä kuvaavia ryhmiä tai luokkia (Tuomi & Sarajärvi 2018, 104, 117). Menetelmänä käytettiin teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä, jolloin analysointi perustui saatuun aineistoon. Samalla etsittiin yhtäläisyyksiä ja eroja aikaisempiin tutkimuksiin. Analysointimenetelmä sopi melko hyvin pienehkön aineiston analysointiin. Yhdistävät luokat määriteltiin sen mukaan, mitä asioita aineistoista haluttiin nostaa esiin. Analyysiä

ohjasivat saadut vastaukset, joista muodostettiin alaluokkia. Yläluokkien muodostamisessa käytettiin apuna aiempaa teoreettista tietoa.

Koska aineistoa oli suppeasti, voitiin koko aineisto purkaa Excel-taulukkoon. Exceliin muodostettiin seuraavat kysymysten ohjaamat välilehdet, jotka kuvastivat haluttuja yläluokkia: moniammatillisen yhteistyön määritelmä, merkitys, toteutuminen, hyödyt, haasteet ja kehittäminen. Kyseiset aineistokokonaisuudet nostavat esiin tutkimuskysymyksiin liittyviä asioita. Alkuperäiset lausumat luetteloihin siihen liittyvään välilehteen. Tämän jälkeen alkuperäisistä lausumista muodostettiin pelkistettyjä lausumia ja näistä edelleen alaluokkia. Alaluokat yhdistettiin edelleen yläluokiksi, joiden muodostamiseen käytettiin apuna myös teoreettista tietoa. Yläluokat muodostivat tiiviin kuvauksen halutusta yhdistävästä luokasta. Tulosten esittelyssä on hyödynnetty osittain myös määrällistä kuvaamista. Määrällisiin suureisiin, kuten enemmistö ja vähemmistö, tulee kuitenkin suhtautua hyvin kriittisesti aineiston laajuuden vuoksi. Vastaukset eivät siis välttämättä anna suuntaa asioiden yleisyydestä. Tärkeintä analyysissä oli hahmottaa tutkittavaa ilmiötä kuvaavia yläluokkia. Tämän lisäksi suppeasta aineistosta pyrittiin nostamaan esiin mahdollisimman monta erilaista näkökulmaa ilmiön kuvaamiseksi mahdollisimman laajasti. Tällöin ei ole merkitystä sillä, kuinka monta kertaa asia on aineistossa mainittu.

Moniammatillisen yhteistyön kehittämisestä ei tehty analyysiä vaan haluttiin nostaa esiin kaikki vastauksissa esiintyneet ideat. Tämä voitiin toteuttaa, koska aineiston laajuus ei sitä estänyt.

Analysoinnissa aineistosta keskityttiin nostamaan esiin tutkimuskysymyksiin liittyviä asioita. Tutkimuskysymyksiin saatiin vastauksia, mutta asian syvällisempi tutkiminen olisi vaatinut esimerkiksi kohdennettuja haastatteluja. Haastatteluja ei kuitenkaan päätetty toteuttaa, koska niiden kautta opinnäytetyö olisi todennäköisesti tullut liian laajaksi.

4.4 Eettiset näkökulmat

Kiinnostus aiheeseen kumpusi opinnäytetyöntekijöiden kokemuksista moniammatillisesta yhteistyöstä päiväkodeissa. Opinnäytetyöntekijöillä on asiasta koke-

musta niin ammatillisesta kuin vanhemmuudenkin näkökulmasta. Omat ennakoasenteet ja -ajatukset tuli tiedostaa ennen selvityksen tekoa, jotta niiden vaikutus työhön voitiin minimoida. Kokemuksien mukaan moniammatillinen yhteistyö on hyvin tärkeässä asemassa kehitettäessä päiväkotien toimintaa. Tämän vuoksi haluttiin selvittää moniammatillisuuden nykytilaa sekä sen kehittämismahdollisuuksia. Päiväkotien lisäksi moniammatillista yhteistyötä hyödynnetään myös monilla muilla sosiaalialan kentillä. Opinnäytetyön aikana tekijät pystyivät hyödyntämään ja soveltamaan koulussa oppimaansa sekä syventämään osaamistaan. Opinnäytetyön toteuttaminen tuki tekijöiden ammatillista kehittymistä.

Tutkimusaihe on hyvin ajankohtainen. Uuden varhaiskasvatuslain myötä päiväkotiryhmien ammattihenkilöiden koulutustasoa nostetaan ja tehtävänimikkeitä selkiytetään. Tämä tulee todennäköisesti vaikuttamaan ryhmien sisäiseen toimivuuteen sekä työntekijöiden vastuualueisiin. Lisäksi moniammatillisen työskenteilyn rooli on kasvanut, mutta käytänteet, roolit ja vastuut voivat olla edelleen hyvin epäselviä. Päiväkodin moniammatillista yhteistyötä on tutkittu aikaisemmin jo jonkin verran, joten aiheesta on saatavilla sopivasti taustatietoja. Tämä opinnäytetyö rajattiin koskemaan vain päiväkodin ammattilaisten näkemyksiä, jottei opinnäytetyön sisällöstä tule liian laaja. Ammattilaisten näkemykset antavat todennäköisesti kattavan kuvan selvitettävästä aiheesta.

Opinnäytetyön aineiston keräämiseen liittyi eettisiä näkökohtia, kuten kaikkiin ihmistieteen tutkimuksiin. Tärkeimpiä eettisiä periaatteita tämän kaltaisessa tutkimuksessa ovat vapaaehtoisuus, luottamuksellisuus ja yksityisyys. Lisäksi pohdittiin, kuinka paljon tutkittavalle kerrotaan tutkimuksen yksityiskohdista. Tietoa piti antaa riittävästi, mutta ei niin, että se vaikuttaisi mahdollisesti vastauksiin. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 19 – 20.)

Sähköistä kyselylomaketta valmisteltaessa kiinnitettiin huomioita kyselyn sopivaan pituuteen sekä kysymysten ymmärrettävyyteen. Kysely toteutettiin pääasiassa avoimilla kysymyksillä, koska kysymysten haluttiin ohjaavan vastausten sisältöä mahdollisimman vähän. Tämä tukee monipuolisen tutkimusaineiston saamista tutkittavasta ilmiöstä. Sähköinen kyselylomake mahdollisti vastaamisen ajasta ja paikasta riippumatta, minkä toivottiin helpottavan vastausten saamista.

Lisäksi haluttiin mahdollistaa vastaaminen täysin anonymisti, koska nimettömänä vastaaminen voi antaa totuudenmukaisemman kuvauksen aiheesta. Kyseilyn jälkeen pohdittiin, mitkä tekijät voivat vaikuttaa tulosten laatuun.

Tutkimusaineiston käsittelyn aikana kiinnitettiin huomiota eettisiin näkökulmiin ja pohdittiin aineiston kattavuutta ja käytettävyyttä. Tutkimusaineisto tuhoetaan selvityksen valmistumisen jälkeen. Analysointimenetelmä valittiin aineistoa tukevaksi ja analysoinnin jälkeen pohdittiin menetelmän sopivuutta sekä analysoinnin onnistumista. Lisäksi työn aikana pohdittiin, saatiinko selvityksen avulla vastauksia tutkimuskysymyksiin sekä miten asiaa olisi voitu vielä syventää.

5 Tulokset ja tulkinta

Kysely toimitettiin Satulaivan päiväkodin kaikille varhaiskasvatuksen työntekijöille. Työntekijöitä oli yhteensä 21, ja kyselyyn vastasi 7 työntekijää, joista 3 oli lastentarhanopettajaa ja 4 lastenhoitajaa. Kyselyn vastausprosentti oli noin 33. Aineisto on kerätty yhdestä päiväkodista, ja siten se kertoo kyseisen päiväkodin tilanteesta tietyllä ajanjaksolla. Tuloksia ei siis voida yleistää, mutta niistä voidaan saada osittaisia viitteitä moniammatillisen yhteistyön kokemuksista päiväkodissa. Lisäksi tulee huomioida, että laadullinen analysointi perustuu aina ainakin osittain analysoijan omiin tulkintoihin (Rantanen 2018, 71).

Tulosten esittelyssä käytetään apuna tutkimusaineiston suoria lainauksia. Lainaukset tukevat ja havainnollistavat saatuja tuloksia. Lainaukset on nostettu esiin tekstistä sisennyksellä, tiivistyksellä sekä käyttämällä kursivoitua tekstiä. Jos vastaajana on toiminut lastentarhanopettaja, on vastauksen perään merkitty suluissa LTO. Lastenhoitajat on vastaavasti merkitty lyhenteellä LH. Tarkempaa vastaajien identifiointia ei tuloksissa haluttu esittää vastaajien anonymiteetin varmistamiseksi. Lisäksi sen ei koettu olevan tulosten kannalta oleellista.

Vastausten mukaan lastentarhanopettajien koulutus pohjana on sosionomi (AMK)-koulutus tai yliopistokoulutus. Heidän työtehtäviinsä kuuluu vastausten mukaan muun muassa pedagoginen vastuu ja lasten varhaiskasvatussuunnitel-

mien teko, lasten kasvatusta, hoito ja opetus yhdessä tiimin kanssa, yhteistyö vanhempien sekä muiden toimijoiden kanssa, toiminnan arviointi sekä dokumentointi.

Lastenhoitajien yleisin koulutus pohja on lähihoitaja. Lastenhoitajat kertovat työtehtäviinsä kuuluvan muun muassa ryhmän toiminnan suunnittelua ja toteutusta yhdessä tiimin kanssa, lasten perushoitoa ja havainnointia, dokumentointia, pedagogiikasta vastaamista yhdessä lastentarhanopettajan kanssa sekä ruokahuoltoon liittyviä tehtäviä.

Lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien vastausten perusteella näyttää siltä, että Satulaivan päiväkodissa toteutetaan lasten hoitoa ja opetusta tiiminä. Niin lastentarhanopettajat kuin lastenhoitajatkin kokevat kantavansa vastuuta pedagogiikasta. Työnkuvat voivat siis olla osittain päällekkäisiä, mutta niissä oli havaittavissa myös eroja. Esimerkiksi lastentarhanopettajat eivät maininneet tekevänsä ruokahuoltoon liittyviä tehtäviä, kun taas osa lastenhoitajista ilmoitti ne tehtävikseen. Rantasen (2018, 58) tutkimuksessa todettiin, että useassa päiväkodissa vallitsee kaikki tekevät kaikkea -työkulttuuri. Osassa kyseisen tutkimuksen päiväkodeissa ei ollut havaittavissa mitään eroja eri ammattiryhmien työnkuvien välillä, ja tämä aiheutti lastentarhanopettajille tunteen toteutumattomasta opettajan roolistaan (Rantanen 2018, 58). Todennäköisesti Satulaivan päiväkodissa lastentarhanopettajat ja lastenhoitajat pääsevät toteuttamaan ammatti-identiteettiään, vaikkakin työnkuvissa on päällekkäisyyttä.

Vastaaajat kertovat työskentelevänsä seuraavissa lapsiryhmissä: 1 – 6 v, 3 – 5 v, 3 – 6 v ja 5 – 7 v. Vastanneiden keskuudessa pienin lapsiryhmän koko on 22 ja suurin 26. Tarkempia taustatietoja ei avata, jotta voidaan varmistaa vastanneiden henkilöiden anonymiteetti.

5.1 Moniammatillinen yhteistyö vastaajien määrittelemänä

Kyselyyn vastanneet varhaiskasvatuksen ammattilaiset määrittelevät moniammatillisuuden hyvin monipuolisesti. Esiin nousi kolme eri moniammatillisuuden tasoa.

Enemmistö vastaajista kuvaa moniammatillisuuden yhteistyönä eri ammattikuntien ja yhteistyötahojen kanssa lapsen ja perheen parhaaksi. Tällöin ammattilaisilla voi olla hyvinkin erilaiset koulutustaustat (erityisopettajat, psykologit, terapeutit, neuvolan ammattilaiset ja niin edelleen). Yhteistyötahoja ovat esimerkiksi Lasten ja nuorten talo, neuvola, seurakunta ja kirjasto. Työtä tehdään yhteiseen päämäärään pääsemiseksi, tehdään ongelmanratkaisua ja verkostoidutaan, jotta tiedetään, mistä tarvittaessa saadaan apua ja tietoa. Yhdessä vastauksessa esiin nousee myös yhteistyö asiakkaan kanssa. Nämä kaikki asiat kuvaavat hyvin ulkoista moniammatillisuutta.

Moniammatillinen yhteistyö on yhteistyötä eri ammattikuntien ja eri yhteistyötahojen kanssa lapsen ja perheen parhaaksi. (LTO)

Eri alojen ammattilaiset toimivat yhteistyössä asiakkaan eduksi (asiakkaan kanssa). Yhdessä ratkotaan ongelmia ja verkostoidutaan, jotta kaikki osapuolet tietävät mistä tarvittaessa saadaan tukea, apua, tietoa. (LH)

Sandström ym. (2018, 1) totesivat artikkelissaan, että moniammatillinen yhteistyö koostuu eri koulutustaustaisista ihmisistä, jotka työskentelevät yhdessä ratkaistakseen asiakkaan monialaisia ongelmia. Sandström ym. (2018, 1) totesivat myös, että moniammatilliseen yhteistyöhön kuuluu yhteistyö ja vuorovaikutus asiakkaan kanssa. Kyseinen kuvaus on vastaavanlainen kuin tässä selvityksessä esiin noussut kuvaus moniammatillisesta yhteistyöstä.

Kyselyn perusteella moniammatillisuutta kuvataan myös päiväkodin sisäisenä työskentelynä, jossa lastentarhanopettajat, lastenhoitajat ja avustajat työskentelevät yhdessä yhteisen päämäärän, lapsen hyvinvoinnin edistämisen, eteen.

Se on lastentarhanopettajan ja lastenhoitajien, avustajien yhteistyötä, johon tarvittaessa pyydetään mukaan neuvolan ammattilaisia, erityisopettajia, terapeutteja... Kaikkien päämäärä on yhteinen: lapsen hyvinvoinnin edistäminen. (LH)

Päiväkodin sisäinen moniammatillisuus voidaan käsittää kahdella eri tavalla. Voidaan ajatella, että on moniammatillista, että kaikki työntekijät tekevät kaikkia tehtäviä eli toimivat yksilöinä moniosaajina. Kun taas toinen tulkinta on, että eri ammattiryhmillä on omat erikoisosaamisensa, jotka täydentävät toisiaan moniam-

matillisessa yhteistyössä. Tässä selvityksessä vastaukset painottavat eri koulustaustaisten ammattilaisten työskentelyä yhdessä yhteisen päämäärän eteen. Työntekijät todennäköisesti siis tiedostavat ja tunnustavat eri ammattiryhmien erikoisosaamisen. Muutos moniosaajista eri ammattilaisten erikoisosaamisen hyödyntämiseen ja tehtävänimikkeiden selkiyttämiseen on myös uuden varhaiskasvatustavan yhtenä tavoitteena.

Kolmantena moniammatillisuuden tasona selvityksessä nousee esiin yksilön vastuu moniammatillisuuden onnistumisesta. Yhdessä vastauksessa mainitaan, että työntekijän tulee tehdä parhaansa ja antaa oma tietotaitopankkinsa yhteistyöhön.

jokainen tekee parhaansa mukaan oman tietotaitopankkinsa antaen yhteistyötä asiakkaan etua ajatellen (LH)

Aikaisempien tutkimusten mukaan luottamuksella, avoimella ja arvostavalla ilmapöydällä on suuri vaikutus tämän yksilöiden jakaman asiantuntijuuden toteutumiseen (Hirvonen 2017, 69). Rantasen tutkimuksessa todettiin, että päiväkodin eri ammattiryhmät ovat kautta aikain kokeneet olevansa eturistiriidoissa keskenään. Tämä on aiheuttanut valtataistelua eri ryhmien välille. Valtataistelujen olemassaoloon ovat vaikuttaneet mm. lakimuutokset, joiden myötä ammattiryhmien asema suhteessa toisiinsa on muuttunut. (Rantanen 2018, 69.) Kyseiset eturistiriidat ovat aiheuttaneet ammattiryhmien välille konfliktisuutta, joka ei tue moniammatillisen yhteistyön sujuvuutta. Tämä konfliktisuus korostaakin yksilön vastuuta moniammatillisen yhteistyön sujuvuudesta.

5.2 Moniammatillisen yhteistyön merkitys ja toteutuminen

Kaikki vastanneet pitävät moniammatillista yhteistyötä tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Vastausten keskiarvo on 4,9 asteikolla 1 – 5, jossa 1 tarkoittaa ei lainkaan tärkeää ja 5 erittäin tärkeää.

Melkein puolet vastaajista kokee moniammatillisuuden olevan tärkeä osa pedagogiikkaa. Sen todetaan edistävän lasten oppimista sekä huomioiduksi ja havainnoiduksi tulemistakin. Sen koetaan myös mahdollistavan monialaisen ja eri näkökantoja yhdistelevän opetuksen, kasvatuksen sekä lasten ja perheiden etujen mukaiset tukitoimet.

Lasten kasvun ja oppimisen tukemiseen sekä havainnointiin tarvitaan useita katsontakantoja, jotta saadaan parhaat "eväät" elämään. (LH)

On tärkeää että on mahdollisimman monia eri koulutuksen saaneita henkilöitä niin silloin mahdollistetaan myös monipuolinen ja mahdollisimman paljon erinäkökantoja ottava opetus ja kasvatus joka on lasten ja perheiden etu. (LTO)

Lisäksi yksi vastaajista kokee moniammatillisen yhteistyön tukevan kaikkien ammattilaisten osaamisen käyttöönottoa.

jotta kaikkien ammattitaito tulee käyttöön (LH)

Enemmistö vastaajista toteaa moniammatillisen yhteistyön toteutuvan Satulaivan päiväkodissa pääasiassa hyvin. Moniammatillinen yhteistyö on laajasti käytössä niin sisäisesti kuin ulkoisestikin. Noin kolmannes vastaajista nostaa esiin, että sisäinen moniammatillinen yhteistyö sujuu hyvin.

Päiväkodin sisällä toteutuu hyvin ja tietoa jaetaan toisten kesken. (LH)

Rantasen (2018, 70) tutkimuksessa todettiin, että moniammatillisen yhteistyön onnistumista tukevat sopivat työntekijöiden henkilökohtaiset piirteet, toisten arvostaminen, hyvä yhteishenki sekä yksilöiden vahvuuksien arvostaminen. Sandström ym. (2018, 1) ovat todenneet moniammatillisen yhteistyön edellyttävän kunnioittavaa ja luottamuksellista ilmapiiriä. Osa Satulaivan päiväkodin työntekijöistä kuvaa sisäistä moniammatillista toimintaa onnistuneeksi. Tästä voidaan päätellä, että päiväkodissa on ainakin osittain toimivat henkilökemiat sekä hyvä työilmapiiri, jotka mahdollistavat yhteistyön onnistumisen.

Ulkoista moniammatillista yhteistyötä tehdään monien yhteistyötahojen kanssa, ja se on enemmistön mukaan toteutunut pääasiassa hyvin. Yhteistyötahoiksi mainitaan kirjasto, Lasten ja nuorten talo, neuvola, seurakunta, Saimaan tukipalvelut sekä terveystalot. Varhaiskasvatus nähdään yhtenä osana palvelukokonaisuutta, jonka tarkoituksena on lapsen ja perheen tukeminen mahdollisimman monipuolisesti. Osa työntekijöistä kokee saavansa neuvoa ja apua tarvittaessa. Käytössä ovat moniammatillisuutta tukevat menetelmät, kuten verkostopalaverit.

Moniammatillisesta yhteistyöstä on ollut hyötyä lapsen ja perheen tilanteissa. Lapsi ja perhe saa monenlaista apua, jossa varhaiskasvatus on

osana. Yhteistyötahoja on monia ja se toteutuu usein suurimmalta osaltaan hyvin. (LTO)

Ainakin omassa ryhmässä mielestäni toteutuu hyvin. Havainnointia tekevät kaikki, Ito kokoaa tiedot tiimissämme, kelto käy myös ryhmässä. Verkostopalaverit käytössä esim. lasten ja nuorten talo sekä neuvola. (LH)

Isoherranen (2012, 10 – 14) on todennut asiakkaiden näkökulman, asiakaslähtöisyyden sekä yhteisen tavoitteen muodostamisen olevan tärkeä osa moniammatillisuutta. Lähes puolet Satulaivan päiväkodin työntekijöistä tuo esille, että työskentelyn keskiössä ovat lapsen tai perheiden tarpeet. Näissä tapauksissa yhteinen tavoite on muodostettu ja se on asiakaslähtöinen.

5.3 Moniammatillisen yhteistyön hyödyt

Tässä selvityksessä moniammatillisen yhteistyön hyödyiksi nousevat esille monet hyvinkin erilaiset asiat, jotka kuvaavat moniammatillisen yhteistyön monipuolisia mahdollisuuksia sekä tärkeyttä.

Enemmistön vastauksista nousee esiin moniammatillisen yhteistyön työhyvinvointiin vaikuttava aspekti. Moniammatillisen yhteistyön koetaan antavan työhön uusia näkökulmia, vinkkejä, ohjeita sekä tukea työssä jaksamisessa. Lisäksi mainitaan, että se on madaltanut kynnystä kysyä neuvoa tai apua, ja konsultaatioapua onkin usein helposti saatavilla. Myös Sandströmin ym. (2018, 1) artikkelissa todettiin, että sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset kokivat moniammatillisen yhteistyön hyödyksi työhyvinvoinnin lisääntymisen.

*Avannut silmiä, miten eri tavoin asioista voi ajatella.
Madaltanut kynnystä kysyä neuvoa/apuja.
Auttanut työssä jaksamisessa. (LH)*

Tässä selvityksessä muutama vastaaja kokee moniammatillisen yhteistyön lisäävän tietoa ja osaamista eli tukevan työntekijöiden ammatillista kehittymistä. Myös Sandström ym. (2018, 1 – 2) totesivat, että moniammatillisuuden hyötynä on asiantuntijuuden jakaminen, jolloin ammattilaiset voivat oppia toisiltaan, sekä päällekkäisen työn vähentyminen. Asiantuntijuuden jakaminen tukee työntekijöiden ammatillista kehittymistä.

tietoa ja osaamista (LTO)

Kyselyyn vastanneista työntekijöistä melkein puolet kokee tärkeäksi asiaksi lasten ja perheiden saaman monipuolisen tuen tai lasten hyvinvoinnin parantumisen. Vastausten mukaan moniammatillisuus tukee työskentelyä tehostetun tuen sekä erityisen tuen lasten ja perheiden kanssa.

Lasten hyvinvointi paranee kun haasteisiin saadaan apua monelta taholta. (LH)

Se antaa apuja erityisesti tehostetun tuen tai erityisentuen lasten ja perheiden kanssa. (LTO)

Yksi vastaajista toteaa moniammatillisuuden tuovan iloa ja virkistystä päiväkotiin. Esimerkiksi erilaiset vierailijat piristävät päiväkodin arkea.

ulkoa tulevien virkistävä tuulahdus arkeen esim srk ja vierailevat esiintyjät (LH)

5.4 Moniammatillisen yhteistyön haasteet

Noin puolet päiväkodin työntekijöistä mainitsee moniammatillisen yhteistyön haasteeksi aikataulutusergelmat. Palaverien sopiminen monien yhteistyötahtojen kanssa voi välillä olla haasteellista ajanpuutteen vuoksi, jolloin ei löydy kaikille sopivaa palaveriaikaa. Tämän vuoksi lapsen tai perheen tarvitsema apu voi tulla viiveellä.

Oikeastaan ainoastaan käytännön ongelmia. Eli esim. vaikea löytää yhteistä palaveriaikaa. (LH)

Yksi selkeästi esille noussut haaste on varhaiskasvatuksen erityisopettajan puuttuminen. Moniammatilliseen yhteistyöhön ei saada niitä ammattilaisia, jotka koetaan tärkeiksi asioiden eteenpäin viemiseksi. Koetaan, että varhaiskasvatuksen erityisopettajan paikallaololle olisi ajoittain suuri tarve, mutta nyt joudutaan vain odottamaan, milloin tukea olisi saatavilla.

Kun ei esimerkiksi ole sitä erityislastentarhanopettajaa saatavilla. (LH)

toisinaan erityisopettajan tarve suuri, joutuu odottamaan (LH)

Rantanen (2018, 69) on tutkimuksessaan todennut sisäisen moniammatillisen yhteistyön haasteiksi päiväkodissa kaikki tekevät kaikkea -työkulttuurin, näkymättömän osaamisen, ulkopuolelta tulevat muutokset sekä arvostuksen ja ymmärryksen puutteen. Sandström ym. (2018, 1) totesivat tutkimuksessaan, että moniammatillisen yhteistyön esteinä voivat olla epäselvät työnkuvat ja vastuut, ammattilaisten epäluottamus toisiinsa sekä puutteelliset vuorovaikutus- ja tiimityöskentelytaidot. Kyseiset asiat eivät juurikaan nousseet esiin tässä selvityksessä.

5.5 Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen

Kyselyssä selvitettiin myös, miten varhaiskasvatuksen ammattilaiset kehittäisivät moniammatillista yhteistyötä. Kehityskohteiksi nostettiin, että pitäisi olla enemmän aikaa osaamisen jakamiseen sekä neuvonpitoon, pitäisi olla enemmän yhteistä toimintaa eri yhteistyökumppaneiden kanssa, tiedonkulkua pitäisi parantaa sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluita tulisi saada helpommin. Vastausten perusteella varhaiskasvatuksen erityisopettaja koetaan yhdeksi hyvin tärkeäksi osaksi moniammatillista tiimiä.

aikaa osaamisen jakamiseen, meillä esim opeteltu ilmiöpohjaista oppimista ja teknologiataitoja (LTO)

Enemmän yhteistä toimintaa eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Eri alojen asiantuntijat voisivat tuoda näkyvämmäksi omaa osaamisalaansa. (LH)

Tiedonkulku paremmaksi, pitäisi löytää aikaa neuvonpitoon enemmän (LH)

Erityislastentarhanopettaja on ensimmäinen asia joka tarvitaan! (LH)

Meillä ei ole ollut esim. erityisopettajan osaamista päiväkodissa koko vuonna, tämä on ollut todella suuri puute. (LH)

Myös Sandström ym. (2018, 1 – 3) totesivat tutkimuksessaan, että sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset pitivät moniammatillisen yhteistyön kehittämiskohteina tiedonkulun parantamisen, yhteisten koulutusten ja palaverien toteuttamisen, toisten työhön tutustumisen sekä yhteisten keskusteluiden mahdollistamisen. Hoppari (2014, 47) on todennut varhaiskasvatuksen moniammatillisen yhteistyön kehittämiskohteeksi paremman tiedonsiirron eri toimijoiden välillä. Lisäksi Sand-

ström ym. (2018, 1 – 3) totesivat moniammatillisen yhteistyön haasteiksi mm. resurssien puutteen ja henkilöstön riittämättömyyden, osaamisen tunnistamisen haasteet, muutosvastarinnan, ammatti-identiteetin puolustamisen sekä sitoutumisen puutteen.

5.6 Kehittämisehdotukset

Vastausten perusteella Saimaanharjun Satulaivan päiväkodin eri ammattiryhmien työnkuviissa on hieman päällekkäisyyttä. Työnkuvien sisältöä voitaisiin pohtia yhdessä johdon ja työntekijöiden kanssa: ovatko työnkuvat optimaaliset ja selkeät, ilman turhia päällekkäisyyksiä esimerkiksi vastuissa? Lisäksi voitaisiin miettiä, ovatko moniammatilliseen yhteistyöhön liittyvät prosessit kunnossa. Selkeät prosessit helpottavat työntekijöiden kykyä toteuttaa moniammatillista yhteistyötä, jolloin tieto jakautuu kaikille työntekijöille.

Tulosten perusteella yhdeksi tärkeäksi kehittämiskohteeksi nousi varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluiden saatavuuden mahdollistaminen. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan puuttuminen koettiin asiaksi, joka mm. hidastaa asioiden etenemistä. Vastauksista voi päätellä, että varhaiskasvatuksen erityisopettajan osaamista arvostetaan suuresti ja kyseiselle osaamiselle on myös tarvetta. Tulisikin pohtia mahdollisuutta palkata sijainen tilanteessa, jossa varhaiskasvatuksen erityisopettajan tiedetään olevan pidempään poissa töistä.

Haasteet aikatauluissa nousivat myös kehittämiskohteeksi. Aikaa tarvitaan enemmän moniammatillisen yhteistyön toteuttamiseen, niin sisäisesti kuin ulkoisestikin. Päiväkotipäivän aikana erilaisten palaverien järjestäminen voi olla hankalaa, jos resursseja ei ole riittävästi. Myös vuoropäiväkotina toimiminen asettaa tähän omat haasteensa, koska päiväkotia on aina avoinna ja kaikille yhteistä palaveria ei voida sopia esimerkiksi työpäivän alkuun tai loppuun. Tähän on mahdollista vaikuttaa johdon tuella, toimintojen organisoinnilla sekä riittävillä resursseilla. Palaverien tallennus voisi olla yksi ratkaisu, jos kaikki eivät pääse osallistumaan palaveriin. Tallennetun palaverin katsominen antaa selkeämmän kuvan palaverin sisällöstä kuin esimerkiksi palaverista laadittu muistio. Vuorovaikutus osallistujien kesken jää pois, mutta tämä voisi soveltua esimerkiksi tiedotettavien asioiden jakamiseen. Palaverin katsomiseen on tärkeää varata sopiva aika ja tila.

Tiedonkulun parantaminen ulkoisessa moniammatillisessa yhteistyössä nousi myös esille haasteena. Salassapitosäädökset määrittelevät tiedonkulkua jonkin verran. Uudella varhaiskasvatuslailla (540/2018) pyritään helpottamaan tiedon siirtoa varhaiskasvatukseen, viranomaisten ja kodin välillä. Varhaiskasvatuslain 41 §:n mukaan viranomaisten ja varhaiskasvatukseen välillä voi liikkua esimerkiksi lapsen tuen tarpeen ja turvallisen varhaiskasvatuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa. Laki on tullut voimaan viime syksynä, joten muutokset eivät ehkä vielä näy käytännössä riittävästi.

6 Johtopäätökset ja pohdinta

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin moniammatillisen yhteistyön toteutumista Saimaanharjun Satulaivan päiväkodissa. Aihe valikoitui sen ajankohtaisuuden ja kiinnostavuuden vuoksi, kaikilla opinnäytetyöntekijöillä on myös omia kokemuksia moniammatillisen yhteistyön sujuvuudesta eri päiväkodeissa. Moniammatillisen yhteistyön osuus on kasvanut paitsi varhaiskasvatuksessa, myös muilla sosiaalialan tehtävälalueilla. Moniammatillinen yhteistyö näyttää lisääntyvän koko ajan.

Teoriaosuudessa perehdyttiin Suomen varhaiskasvatuksen periaatteisiin, lakeihin ja tämänhetkiseen tilaan sekä moniammatillisen yhteistyön erilaisiin muotoihin ja menetelmiin. Tutkimusosuudessa tehtiin kvalitatiivinen kysely Saimaanharjun Satulaivan päiväkodin henkilöstölle sekä analysoitiin kyselyn vastauksia. Sähköisellä Webropol-kyselyllä selvitettiin vastaajien taustatietoja monivalintakysymyksillä, muut kysymykset moniammatillisesta yhteistyöstä olivat avoimia.

Kyselyn vastauksista voi havaita päiväkodin toimintaa ohjaavien lakien, sääntöjen ja ohjeiden vaikutuksen. Myös päiväkodin vuosisuunnitelman teemat, kuten ilmiöpohjainen oppiminen ja erilaiset projektit mainitaan vastauksissa. Vastausten perusteella ainakin osa työntekijöistä kokee päiväkodin ilmapiirin olevan hyvä ja avoin, yhteistyö sujuu ja omaa osaamista jaetaan myös muille.

Tuloksissa päiväkodin henkilökunta kuvailee moniammatillisuutta sekä ulkoisena yhteistyönä eri ammattikuntien, yhteistyötahojen ja asiakkaan kanssa sekä sisäisenä yhteistyönä päiväkodin henkilökunnan välillä. Lisäksi esiin nousee yksilön vastuu moniammatillisen yhteistyön onnistumisesta.

Tulosten mukaan moniammatillinen yhteistyö koetaan päiväkodissa erittäin tärkeäksi ja ainakin osa työntekijöistä näkee yhteisenä päämääränä lapsen ja perheen hyvinvoinnin edistämisen. Moniammatillinen yhteistyö toteutuu pääosin hyvin, eri ammattilaisten erityisosaaminen tiedostetaan ja sitä arvostetaan sekä hyödynnetään. Moniammatillisen yhteistyön koetaan tuovan myös iloa sekä uusia näkökulmia omaan työhön, ja lisäksi se auttaa työssä jaksamisessa.

Haasteena moniammatilliselle yhteistyölle Satulaivan päiväkodissa ovat selvityksemme mukaan kiireiset aikataulut, varhaiskasvatuksen erityisopettajan puuttuminen sekä tiedonkulku. Opinnäytetyössä esiin nousseet kehitysehdotukset liittyvät ammattiryhmien työnkuviin, moniammatillisen yhteistyön prosesseihin, resurssien varmistamiseen sekä tekniikan hyödyntämiseen moniammatillisessa yhteistyössä.

Opinnäytetyön aihetta on tutkittu Suomessa jonkin verran, ja tämä katsaus kohdistui yhteen päiväkotiin. Jatkotutkimuksena olisi kiinnostavaa selvittää moniammatillisen yhteistyön sujuvuutta vanhempien tai päiväkodin ulkopuolisten asiantuntijoiden, kuten esimerkiksi neuvolan, toiminta - tai puheterapeuttien tai lastensuojelun, näkökulmasta. Laajemman näkökulman tutkiminen oli mukana suunnitelmassa aivan alkuvaiheessa, mutta opinnäytetyön rajaamisen vuoksi se jouduttiin jättämään pois.

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut eräänlaista moniammatillista yhteistyötä: opinnäytetyöntekijät ovat kaikki eri aloilta aiemman koulutuksen ja työkokemuksen saaneita uuden alan opiskelijoita. Heillä kaikilla on myös hieman erilaiset kiinnostuksen kohteet tulevassa ammatissaan. Erilaiset taustat näkyivät esimerkiksi tiedonhaun ja työskentelyn menetelmissä. Opinnäytetyön tekijät ideoivat sekä jakoivat tehtäviä oman kiinnostuksen ja erityisosaamisen mukaisesti. Työn edetessä luottamus ja arvostus toisia tekijöitä kohtaan kasvoivat. Yhteinen

päämäärä oli asetettu, mutta sitä tavoiteltaessa jouduttiin muokkaamaan suunnitelmaa sekä tekemään kompromisseja. Opinnäytetyöntekijät oppivat paitsi opinnäytetyön aiheesta myös toisiltaan paljon.

Lähteet

Anning, A., Cottrell, D., Frost, N., Green, J. & Robinson, M. 2010. Developing multiprofessional teamwork for integrated children's services. McGraw-Hill Education. Berkshire: Open University Press.

European Commission. 2014. Proposal for key principles for a quality framework for early childhood education and care. Report of the Working Group of Early Childhood Education and Care under the auspices of the European Commission. http://eurochild.org/fileadmin/public/05_Library/Thematic_priorities/04_Early_Years/European_Union/ecec-quality-framework_en.pdf. Luettu 23.2.2019.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirvonen, J. 2017. Moniammatillinen tiimityö. Havaintoja sosiaalityön näkökulmasta. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.

Honkanen, H. 2016. Yhteistyö on mahdollisuus ja haaste lapsiperhepalveluissa. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut. <http://www.oamk.fi/epooki/index.php?cID=922>. Luettu 1.10.2018.

Hoppari, M. 2014. Moniammatillinen yhteistyö varhaiskasvatuksen kokemana. Helsingin yliopisto. Yhteiskuntapolitiikka. Pro gradu -tutkielma.

Isoherranen, K. 2012. Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos. Akateeminen väitöskirja.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Karila, K. 2016. Vaikuttava varhaiskasvatus. Opetushallituksen julkaisuja. https://www.oph.fi/download/176638_vaikuttava_varhaiskasvatus.pdf. Luettu 1.10.2018.

Kontio, M. 2010. Moniammatillinen yhteistyö. <http://oulu.ouka.fi/seutu/tukeva/moniammatillinen-julkaisu.pdf>. Luettu 20.11.2018.

Koskela, S. 2013. Tarkastelussa moniammatillinen yhteistyö ja sen edellytykset. <https://verkkolehdet.jamk.fi/elo/2013/03/28/tarkastelussa-moniammatillinen-yhteistyö-ja-sen-edellytykset/>. Luettu 20.11.2018.

Lohtander, S. 2016. Moniammatillinen tiimityö päiväkodeissa. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Kandidaatintyö.

Määttä, P. & Rantala, A. 2010. Tavallisen erityinen lapsi. Onnistuneen yhteistyön arvoitusta ratkomassa. Jyväskylä: Ps-kustannus.

Ojala, E. 2017. Päiväkodin moniammatillisten kasvattajatiimien toimintakulttuurit. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma.

Opetusalan ammattijärjestö 2018a. Opettajana varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. <https://www.oaj.fi/cs/oaj/varhaiskasvatuslaki>. Luettu 1.10.2018.

Opetusalan ammattijärjestö 2018b. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laatu. <https://www.oaj.fi/politiikassa/koulutuksen-laatu/varhaiskasvatuksen-ja-esiopetuksen-laatu/>. Luettu 20.11.2018.

Opetushallitus 2018a. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki. https://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus/oppimisen_ja_koulunkaynnin_tuki. Luettu 21.11.2018.

Opetushallitus 2018b. Uudet varhaiskasvatussuunnitelmat – Mikä muuttuu? https://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus/uudet_vasut. Luettu 20.11.2018.

Opetushallitus 2018c. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Määräykset ja ohjeet 2018:3a. Helsinki: PunaMusta Oy.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018a. Ajankohtaista. Uusi varhaiskasvatuslaki hyväksytty eduskunnassa. https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/uusi-varhaiskasvatuslaki-hyvakstyty-eduskunnassa. Luettu 28.6.2018.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018b. Uusi varhaiskasvatuslaki. <https://minedu.fi/uusivarhaiskasvatuslaki>. Luettu 20.11.2018.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018c. Uusi varhaiskasvatuslaki: lapsen etu keskiöön, henkilöstön osaamiseen panostetaan. https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/uusi-varhaiskasvatuslaki-lapsen-etu-keskioon-henkiloston-osamiseen-panostetaan. Luettu 20.11.2018.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018d. Varhaiskasvatus. <https://minedu.fi/varhaiskasvatus>. Luettu 20.11.2018.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018e. Varhaiskasvatuspalvelut. <https://minedu.fi/varhaiskasvatuspalvelut>. Luettu 20.11.2018.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018f. Varhaiskasvatusta koskeva lainsäädäntö. <https://minedu.fi/varhaiskasvatuslait>. Luettu 20.11.2018.

Perusopetuslaki 628/1998.

Pärnä, K. 2012. Kehittävä moniammatillinen yhteistyö prosessina. Lapsiperheiden varhaisen tukemisen mahdollisuudet. Turun yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Yliopistollinen väitöskirja.

Rantanen, S. 2018. Moniammatillisen tiimityöskentelyn haasteet päiväkodissa. ”Lahjoitan siis omaa työnkuvaani heille samalla kun paikkaan itse jatkuvasti heidän työnkuvaansa”. Helsingin yliopisto. Varhaiskasvatuksen maisteriohjelma. Pro gradu -tutkielma.

Sandström, S., Keiski-Turunen, A., Hassila, L., Aunola, E. & Alahuhta, M. 2018. Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveysalan ammattilaisen kuvaamana.

ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 44. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018061225734>. Luettu 28.2.2018.

Shaughnessy, M. & Kleyn, K. 2012. Handbook of early childhood education. New York: Nova Science Publishers, Inc.

Taipalsaari 2017. Taipalsaaren varhaiskasvatuksen suunnitelma. <https://peda.net/taipalsaari/varhaiskasvatus/vasu-2017-pohja/3>. Luettu 3.3.2019

Taipalsaari 2019. Satulaivan päiväkodin vuosisuunnitelma. <https://peda.net/taipalsaari/varhaiskasvatus/sps/spv2>. Luettu 3.3.2019.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Tammi.

Varhaiskasvatuslaki 540/2018.

SAATE

Olemme Saimaan ammattikorkeakoulun sosionomi (AMK) -opiskelijoita. Teemme opinnäytetyötä aiheesta ”Moniammatillinen yhteistyö päiväkodissa”. Tutkimusta varten teemme kyselyn päiväkodin henkilökunnalle 28.1.- 17.2.2019

Tutkimus kohdistuu moniammatillisen yhteistyön sujumiseen ja toimintatapojen yhtenäisyyteen sekä niiden kehittämiseen. Tutkimuksen kannalta on erittäin tärkeää saada tietoon ammattilaisten käytännön kokemuksia, ajatuksia ja toivomuksia aiheesta.

Kyselyyn osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Toivomme, että teillä olisi hetki aikaa vastata kyselyyn, jotta saamme tutkimukseemme esille monipuolisen näkökulman. Kyselyaineisto käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti. Tutkimuksessa ei kerätä vastanneiden nimiä. Kyselyaineisto tuhotaan, kun tutkimuksemme on valmis.

Tutkimustulokset julkaistaan opinnäytetyön valmistuttua vuoden 2019 aikana.

Vastaamme mielellämme kaikkiin tutkimukseemme liittyviin kysymyksiin.

Kiitämme jo etukäteen tärkeistä vastauksistanne!

Tiia Aromaa

Riitta Haverinen

p. xxx xxx xxxx

p. xxx xxx xxxx

sähköpostiosoite

sähköpostiosoite

Webropol-kysely varhaiskasvatuksen ammattilaisille

1. Taustatiedot
  - a. Mikä on ammattinimikkeesi?
  - b. Koulutus:
  - c. Ikä: alle 20, 20-30, 30-40, 40-50, yli 50
  - d. Työkokemus vuosina:
  - e. Mitä työtehtäviisi kuuluu?
  - f. Lapsiryhmän ikäjakauma?
  - g. Lapsiryhmän koko?

2. Miten tärkeänä pidät moniammatillista yhteistyötä asteikolla 1-5? (1= ei lainkaan tärkeää 5= erittäin tärkeää)
  - a. Miksi?

3. Miten määrittelet moniammatillisen yhteistyön?

4. Miten moniammatillinen yhteistyö toteutuu päiväkodissa ja päiväkodin yhteistyökumppaneiden kanssa?

5. Millaisia haasteita olet kohdannut moniammatillisen yhteistyön toteutumisessa päiväkodissasi?

6. Mitä hyötyä tai millaisia mahdollisuuksia moniammatillinen yhteistyö on tuonut työhösi?

7. Miten kehittäisit moniammatillista yhteistyötä päiväkodissasi?

8. Onko sinulla muita huomioita moniammatilliseen yhteistyöhön liittyen?